

Een laatkoloniaal experiment

Een laatkoloniaal experiment

Hollandia, Nieuw-Guinea, 1944-1962

Karel Davids

WALBURGERS

Omslagontwerp: Bart van den Tooren

Omslagbeeld: Feestelijke stoet in Hollandia ter gelegenheid van de installatie van de Nieuw-Guinea Raad, april 1961 (Polygoon journaal); Stichting Papua Erfgoed FI/1200/30

Opmaak binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 94 6456 319 1

e-ISBN 978 94 6456 320 7

NUR 680

© 2024 C.A. Davids / 2024 Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Zutphen

www.walburgpers.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Zoveel mogelijk is getracht de eventuele rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Rechthebbenden die in dit verband niet zijn benaderd wordt verzocht zich met de uitgever in verbinding te stellen.

Zij die in Nieuw Guinea wonen en werken bezien
de wereld noodzakelijkerwijs anders dan zij die in
Nederland verblijven

Nieuw Guinea Koerier, 1 augustus 1960

Inhoudsopgave

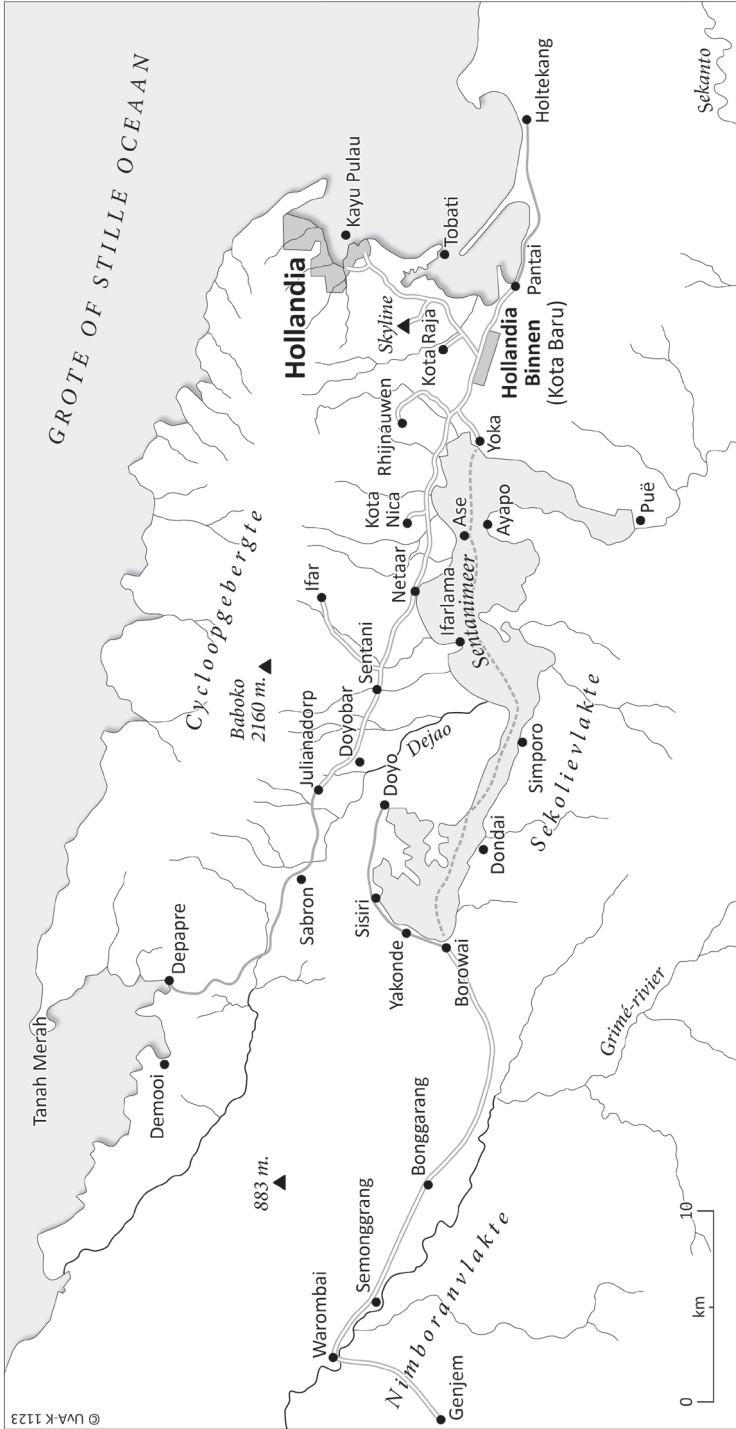
- 1. Nieuw-Guinea opnieuw bekeken: Hollandia als experiment** 13
Wat als...? 13 – Blinde vlekken en stereotypen 16 – Waarom dit boek? 20
- 2. Begin en einde: Van Operation Reckless (1944) naar Operasi Jayawijaya (1962)** 25
D-Day bij Hollandia 25 – Een nieuwe dreiging 28
- 3. Van Basis naar Kota Roest: Hollandia opgetuigd en afgetuigd, 1944-1949** 33
Steunpunt voor de Amerikanen 33 – De erfenis van de oorlog 37
- 4. Papoea's, amberi, Chinezen, Indo's, totoks en baru's: Inwoners van Hollandia, 1944-1962** 41
Een migrantenstad 41 – Papoea's 43 – Amberi en Chinezen 47 – Indo-Europeanen 49 – Totoks en baru's 53
- 5. 'Een onmogelijke stad': De opbouw van Hollandia, 1950-1962** 61
Aan alles gebrek 61 – Bouwen en bouwvakkers 65 – De natuur als dreiging 72 – Grondrechten 73 – Wie woonde waar? 75
- 6. Het gouvernement en zijn tegenspelers: Besturen en meepraten in Hollandia, 1950-1962** 83
De gouverneur en zijn ambtenaren 83 – Zending, missie en zuilen 93 – Vakbonden en ondernemers 110 – Een vrije pers? 116

7. 'Bij ons geen problemen'? Ongelijkheid en discriminatie in Hollandia, 1944-1962	125
Aan de andere kant van de grens 125 – Vormen van discriminatie 128 – De stem van vrouwen in een mannenmaatschappij 139	
8. 'Vrij afdoende gesloten'? Living apart together in Hollandia, 1950-1962	147
Gebrek aan sociale omgang? 147 – Kruispunten 160 – Allen voor een 166 – Feesten 169	
9. 'Berdiri sendiri': Papoeanisering, democratisering en zelfbeschikking in Hollandia, 1950-1962	177
Papoeanisering 178 – Democratisering 180 – Groeiend nationaal bewustzijn 182 – Politieke partijen 187 – Verkiezingskoorts 191 – Op de drempel van zelfbeschikking 196	
10. Uittocht: Hollandia verlaten, 1960-1962	201
Exodus 201 – Evacuaties 212 – Achterblijvers en vluchtelingen 220	
11. Naspel: Hollandia herinnerd, 1962-2023	223
Aankomst 223 – Herinneringsgemeenschappen 225 – Een Hollandiaas verleden 231	
Nawoord: Hollandia en het debat over het koloniale verleden	235
Verantwoording	241
Noten	245
Dankwoord	285
Glossarium	287
Lijst van afkortingen	289
Lijst van kaarten, tabellen en afbeeldingen	291
Bronnen en literatuur	295
Registers	309

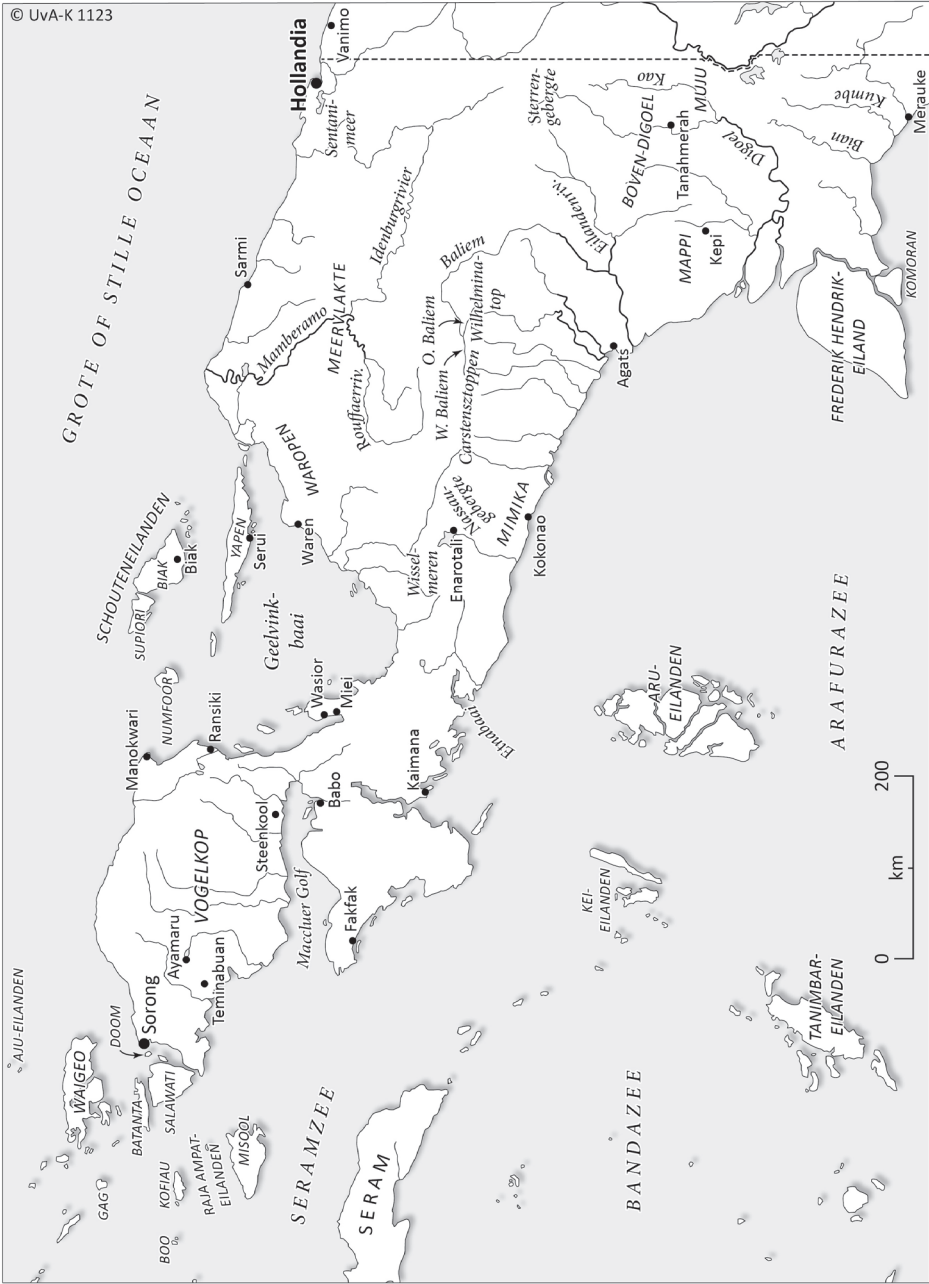

Kaart 1 De stad Hollandia

Kaart 2 De omgeving van Hollandia

Kaart 3 Nederlands-Nieuw-Guinea